

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVA

ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT
NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE
NATIONAL AUDIT OFFICE

Br. Dokumenta: 21.1.7-2016-08

IZVEŠTAJ REVIZIJE

O GODIŠNJEM FINANSIJSKOM IZVEŠTAJU ZA PROJEKAT
"PODRŠKA ZA POBOLJŠANJE IZRADE (RAZVOJA) POLITIKA
NA KOSOVU"

ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2016

Revizija na osnovu sporazuma sa SIDA

Priština, maj 2017

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, koja prema Ustavu i zakonima zemlje uživa funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost. Nacionalna Kancelarija Revizije obavlja revizije regularnosti i performanse i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da doprinesemo zdravom finansijskom upravljanju u javnoj upravi. Mi obavljamo revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije u javnom sektoru i sa najboljim evropskim praksama.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu odgovornost javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Generalni Revizor je odlučio o revizorskom mišljenju o Godišnjem Finansijskom Izveštaju za Projekat "Podrška za Poboljšanje Izrade (Razvoja) Politika na Kosovu", u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Valbon Bytyçi koji je nadgledao reviziju.

Izveštaj i izdato mišljenje su rezultat revizije izvršene od strane Vođe tima Arian Haxha (Vođa tima) i Refiqe Morina (Član tima), pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije Arvita Zyferi.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Finansijsko izveštavanje i ostale obaveze za spoljno izveštavanje.....	6
Uvod	6
1.1 Revizorsko Mišljenje	6
1.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje.....	7
2 Finansijsko upravljanje i kontrola.....	8
Uvod	8
2.1 Zaključak o finansijskom upravljanju i kontroli	8
2.2 Planiranje i izvršenje budžeta.....	8
2.2.1 Robe i usluge, kao i komunalije.....	9
2.3 Neizmirene obaveze	10
Dodatak I: Pristup i metodologija revizije	11
Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR....	12

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Godišnjeg Finansijskog Izveštaja za Projekat "Podrška za Poboljšanje Izrade (Razvoja) Politika na Kosovu" za 2016-god, koji određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora.

Fond za poboljšanje razvoja politika na Kosovu je osnovan na osnovu sporazuma koji je potpisan između Vlade Kosova (predstavljena od strane Ureda Premijera), preko Koordinacionog Sekretarijata Vlade i predstavljene od strane Švedske Agencije za Međunarodnu Saradnju i Razvoj. Projekat ima tri glavna cilja u pravcu poboljšanja performanse kancelarija u okviru Ureda Premijera u aktuelnom okviru zadataka:

- stvaranje jasnih osnova nad kojima se mogu izgraditi procedure razvoja politika na Kosovu;
- povećanje kapaciteta i proširenje okvira veština osoblja koja su ključna za razvoj i koordiniranje politika; i
- preko Ureda Premijera, povećanje kapaciteta linijskih ministarstava u skladu sa zadacima koji se trebaju izvršiti od njihovog osoblja. Cilj odražava prioritet Vlade Kosova u vezi sa reformom u Javnoj upravi, kao najznačajnije za upravljanje i ekonomski razvoj i za napredak u procesu integrisanja u Evropskoj Uniji.

Pregled finansijsko izveštaja za 2016 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije Vrhovnih Institucija Revizije. Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajem.

Naša revizija se fokusira na:

Nivo rada obavljenog od strane Nacionalne Kancelarije Revizije za završetak revizije za 2016 godinu, direktno odražava kvalitet unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Ureda Premijera.

Odgovor Generalnog Sekretara

Generalni Sekretar je uzeo u obzir i složio se sa detaljnim nalazima i zaključcima revizije i založio se da će adresirati se date preporuke.

Mišljenje Generalnog Revizora

Ne modifikovano mišljenje

Godišnji finansijski izveštaji *predstavljaju objektivnu i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima.

Za detaljnije, vidite Odeljak 1.2 ovog Izveštaja.

Dodatak II, objašnjava različite vrste mišljenja koja se primenjuju od strane Nacionalne Kancelarije Revizije.

Želimo da zahvalimo Generalnog Sekretara i njegovo osoblje za saradnju tokom revizorskog procesa.

1 Finansijsko izveštavanje i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled Finansijskog izveštavanja projekta koji je finansiran od strane Švedske Agencije za Međunarodnu Saradnju i Razvoj (SIDA) uzima u obzir usklađenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a. Mi smo takođe razmotrili i upoređenje izvršenja potrošnje u odnosu na planiranje projektnih aktivnosti.

1.1 Revizorsko Mišljenje

Ne- modifikovano mišljenje

Revidirali smo Finansijski Izveštaj projekta koji je finansiran od SIDA "Podrška za Poboljšanje Izrade (Razvoja) Politika na Kosovu" za godinu završno sa 31 Decembrom 2016, koji uključuje jeda sažetak Poređenja budžeta sa Aktuelnim iznosima i Objašnjavajućim beleškama.

Prema našem mišljenju, Finansijski Izveštaj za godinu završno sa 31 decembrom 2016, predstavlja objektivan i tačan prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (računovodstva gotovog novca), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Osnova za Mišljenje

Izvršili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za naše mišljenje.

Odgovornost Menadžmenta i osoba koje su odgovorne za Upravljanje i GFI

Menadžment Ureda Premijera (UP) je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru – Modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane usred prevare ili greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Glavni Administrativni Službenik je odgovoran za obezbeđivanje nadgledanja procesa finansijskog izveštavanja Ureda Premijera.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o finansijskom izveštaju. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Materijalno pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, ona individualno ili u grupi mogu da utiču na odluke korisnika koje se donose na osnovu ovog FI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u finansijskom izveštaju. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u finansijskom izveštaju bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskog izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskog izveštaja.

1.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da UP izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Zahteve posebnog sporazuma između Vlade Kosova, predstavljena od strane Ureda Premijera (UP), preko Koordinacionog Sekretarijata Vlade (KSV) i Švedske, koja je predstavljena od strane Švedske Agencije za Međunarodnu Saradnju i Razvoj SIDA (Švedska);
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 , izmenjen i dopunjen Zakonom br. 03/L-221, Zakonom br. 04/L-116 i Zakonom br. 04/L-194; i
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013 o potrošnji javnog novca;

U kontekstu izveštavanja, mi nemamo nijedno pitanje za pokretanje. Vezano za fondove koji su potrošeni od strane UP pripremljen je sažeti izveštaj, a ovaj će se izveštaj dalje uključiti na "Konsolidovanim" Godišnjim Finansijskim Izveštajima UP-a. Finansijsko izveštavanje je izvršeno u skladu a sporazumom, a pripremljen je takođe i narativni izveštaj koji sadrži jednu analizu i rezultate projektnih aktivnosti.

2 Finansijsko upravljanje i kontrola

Uvod

Naš rad u vezi sa Finansijskim Upravljanjem i Kontrolom (FUK) odražava detaljni rad koji je preduzet u vezi sa sistemima rashoda u budžetskim organizacijama. Kao deo ovoga mi razmatramo upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i proces isplata i obaveza.

2.1 Zaključak o finansijskom upravljanju i kontroli

U kontekstu finansijskih sistema, kontrole nad rashodima su uglavnom jake i primenjuju se na efektivan način. Finansijski sistemi i transakcije su u skladu sa zakonima i pravilnicima koji su na snazi, izuzev nekih malih nedostatak koji se tiču izvršenja budžeta, upisivanja rashoda po adekvatnim ekonomskim pod-kodovima i kašnjenja u isplaćivanju obaveza.

2.2 Planiranje i izvršenje budžeta

Svi rashodi koji su izvršeni u okviru projekta pripadaju kategoriji roba i usluga. Na tabeli ispod smo razmotrili rashode prema ekonomskim kategorijama.

Tabela 1. Rashodi koji su izvršeni u poređenju sa budžetom (u €)

Opis	Budžet 2016	Izvršenje 2016	Nepotrošeni budžet
Konferencije	15,000	1,510	13,490
Plate za pripravnike	10,000	9,970	30
Kancelarijska oprema	10,000	6,276	3,724
Prevod i ostalo	10,000	4,303	5,697
Sale za sastanke	30,000	30,752	-752
Seminari sa partnerskim zemljama	20,000	19,882	118
Ukupno	95,000	72,692	22,308

Pitanje 1 - Izvršenje budžeta - Srednji prioritet

- Nalaz** Izvršenje budžeta tokom 2016-god, je bilo na niskom nivou, izvršeno je samo 77% završnog budžeta. Kašnjenje prilikom početka projekta se odrazilo na nisko izvršenje budžeta.
- Rizik** Neadekvatno planiranje finansijskih aktivnosti i nisko izvršenje budžeta umanjuje efektivnost godišnjeg operativnog plana i otežava ostvarivanje planiranih ciljeva projekta.
- Preporuka 1** Generalni Sekretar u koordinaciji sa KSV treba da preduzmu sistematsku procenu uzroka za nizak nivo izvršenja budžeta i da odredi praktične akcije za poboljšanje njegovog izvršenja u 2017-oj godini.

2.2.1 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robe i usluge za 2016 godinu je bio 95,000€. Sa tog iznosa je potrošeno 72,692€, ili 77%. Kontrole u oblasti rashoda su funkcionisale kako treba, ali ipak, potrebne su dodatne akcije za adresiranje sledećih nedostataka.

Pitanje 2 - Upisivanje troškova po ne adekvatnim pod-kodovima - Srednji prioritet

- Nalaz** Troškovi za dnevnice putovanja nisu upisani na adekvatnim kodovima. Adekvatni kod za njihovo upisivanje je 13141 - dnevnice za službena putovanja, a pogrešno su upisane na kodu 13140 - kao ostali troškovi za službena putovanja. Međutim na finansijskom izveštaju su uredno prikazane kao dnevnice za službena putovanja.
- Rizik** Klasifikovanje rashoda po neadekvatnim ekonomskim kodovima umanjuje transparentnost i utiče na netačnom prikazivanju rashoda.
- Preporuka 2** Generalni Sekretar u koordinaciji sa KSV treba da obezbede da su preduzete dodatne akcije kako bi se izvršio upis rashoda po adekvatnim ekonomskim kodovima.

2.3 Neizmirene obaveze

Izveštaj neizmirenih obaveza prema snabdevačima na kraju 2016 godine je bio 7,741€. Neisplaćene fakture/računi su uglavnom bili posledica slabih kontrola u procesu isplata od strane Ureda Premijera.

Pitanje 3 - Kašnjenje u isplati faktura/obaveza - Srednji prioritet

- Nalaz** Prema članu 39 Zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima, Budžetske organizacije treba da otplate svaku validnu fakturu u roku od 30 kalendarskih dana od dana prijema fakture. Tokom naših testiranja smo primetili da, u 15 slučajeva fakture/računi prema snabdevačima u ukupnom iznosu od 7,741€ nisu isplaćene u zakonski predviđenom roku.
- Rizik** Neizvršenje obaveza u zakonski predviđenom roku može da utiče na povećanje rashoda usled kažnjavanja kamatama od strane snabdevača kao i povećanjem obaveza na kraju godine.
- Preporuka 3** Generalni Sekretar u koordinaciji sa KSV treba da obezbede da se obaveze prema snabdevačima isplaćuju u zakonski predviđenim rokovima kako bi se izbeglo direktno izvršenje sa Trezora, ili pak povećanje iznosa neizmirenih obaveza na kraju godine.

Dodatak I: Pristup i metodologija revizije

Odgovornost Revizora i onih koji su odgovorni za upravljanje su detaljno prikazani u Mišljenju koje je utvrđeno u poglavlju 1.2 ovog izveštaja.

Dok je ključni rezultat našeg rada mišljenje revizije, ovaj izveštaj odražava celovitost našeg rada sa posebnim fokusom i na Pitanja Upravljanja uključujući i Finansijsko Upravljanje i Kontrolu. Ovo poslednje se zasniva u našem širem programu revizije usklađenosti koja se zasniva na riziku.

Opšti sažetak ima za cilj da prikaže glavne nalaze revizije i ključne akcije za koje se Predsednik SKKN treba osigurati da su preduzete zarad adresiranja identifikovanih slabosti upravljanja/kontrole.

Detaljni izveštaj pruža opširniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na utvrđivanje razloga nalaza revizije i za pružanje odgovarajućih preporuka za njihovo adresiranje. Da bi bio potpuniji, mi smo uključili pitanja koja su identifikovana tokom pred-revizije tamo gde je to bilo relevantno. Naši nalazi su definisani kao:

Visokog prioriteta - Pitanja koja se ukoliko ne adresiraju mogu rezultirati materijalnim slabostima u unutrašnjoj kontroli, i gde će preduzeta akcija pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnosti unutrašnjih kontrola; i

Srednjeg prioriteta - Pitanja koja mogu i ne rezultirati materijalnim slabostima, ali gde će preduzeta akcija takođe pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnosti unutrašnjih kontrola.

Nalazi koji se smatraju niskog prioriteta su posebno izveštavani finansijskom osoblju.

Naše procedure su uključile pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva i supstancijalne testove kao i pridružene aranžmane upravljanja, samo do one mere do koje se smatraju potrebnim za efikasno izvršenje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao da predstavljaju jednu sveobuhvatan prikaz svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje mogu da se izvrše na sistemima i procedurama koje su funkcionisale.

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Oblik mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.